

Föräldragrupp på bibliotek

Bokstart
MED STÖD AV KULTURRÅDET

Handledning till dig som använder materialet

- Materialet är tänkt som stöd när du tar emot en föräldragrupp på biblioteket. För dig som bibliotekspersonal eller i samverkan med BVC eller Familjecentral.
- Materialet består av blädderblad:
  - framsidan är visningssidor som riktar sig till vårdnadshavarna.
  - baksidan innehåller information till dig som leder träffen.
- Syftet är att informera och inspirera vårdnadshavarna till att komma till biblioteket och att läsa och samspela med sitt barn.
- För att skapa delaktighet är det viktigt att du ger gott om utrymme till dialog. Ställ frågor till gruppen och bjud in även de som är tysta.
- Försök att skapa variation i träffen med lästillsfällan, sånger/ramsor och pauser. Sådana sidor finns i materialet, men lägg gärna till fler.
- Tipsen på böcker och ramsor är bara förslag – välj att läsa det som du känner dig bekväm med.
- Kombinera gärna stunden med en visning av barnavdelningen.
- Ungefärlig tidsåtgång är 30–60 minuter.
- I pärmen finns också ett antal plastfickor för eget material.

Föräldragrupp på bibliotek

Bokstart
MED STÖD AV KULTURRÅDET

Varmt välkomna till biblioteket!

- Presentera dig själv.
- De vuxna får presentera sig och sitt barn.
- Idag tänkte jag berätta om läsning med små barn, hur vi kan väcka barns nyfikenhet för böcker och hur läsningen kan bidra till samspel och ett rikare språk.
- Lässtunden är en stund av närhet, samtal och delad uppmärksamhet. Bokläsningen ger möjlighet till fin kontakt med ditt barn, som också är bra för dig som vuxen.
- Ni kommer att få boktips och vi kommer också att berätta om biblioteket.
- Om du vill – läs en bok eller ramsa, eller sjung en sång – för att fånga bebisarnas intresse. Det är du som avgör hur du vill lägga upp träffen.

Biblioteket är en plats för barn!

Små barn får tugga
på böcker!

Inga ersättningsavgifter för
barnböcker i Dalabiblioteken

Det är okej att
springa omkring
och låta

Först av allt

- Biblioteket är en plats för alla – också för barn och särskilt för barn. Barn är en prioriterad målgrupp på biblioteket.
- Det är okej att springa omkring, låta högt och tugga på böcker.
- Vårt bibliotek är en del av Dalabiblioteken. Inom Dalabiblioteken har vi inga förseningsavgifter på lån.
- Vi tar ingen ersättning för förstörda eller borttappade barnböcker.
- Vi vill att böckerna ska lånas, användas och läsas.

Den viktiga första tiden

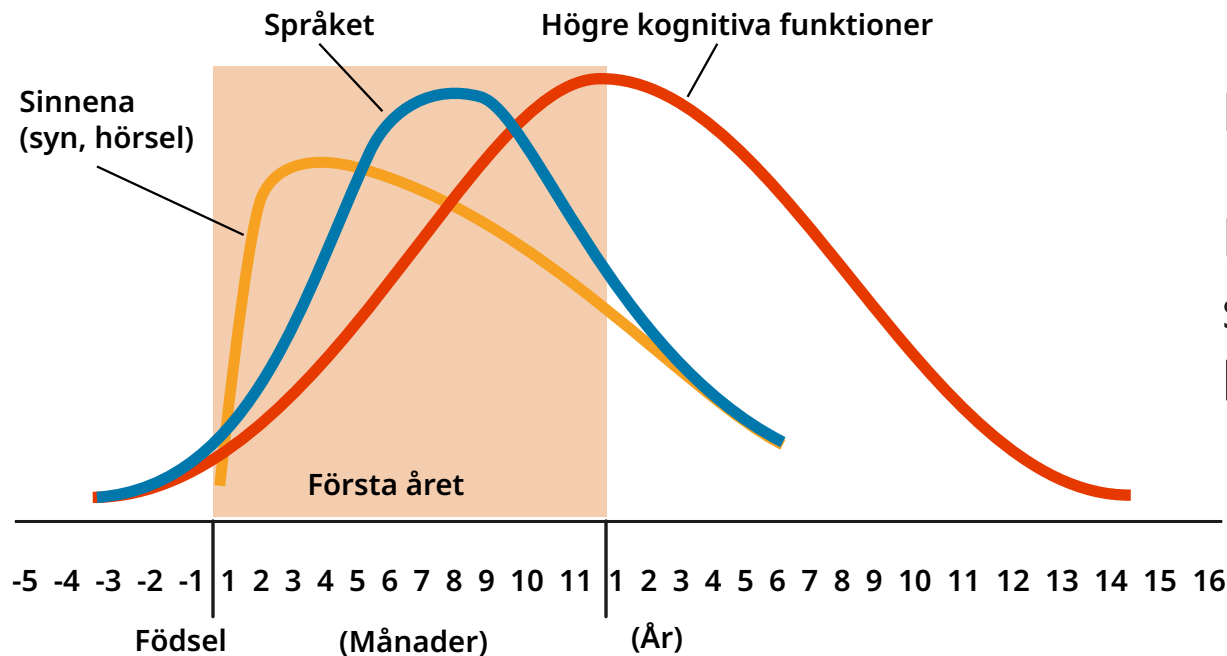
Du är den viktigaste personen för ditt barn.

Hjärnan är som mest formbar nu.

Du ger ditt barn språket.

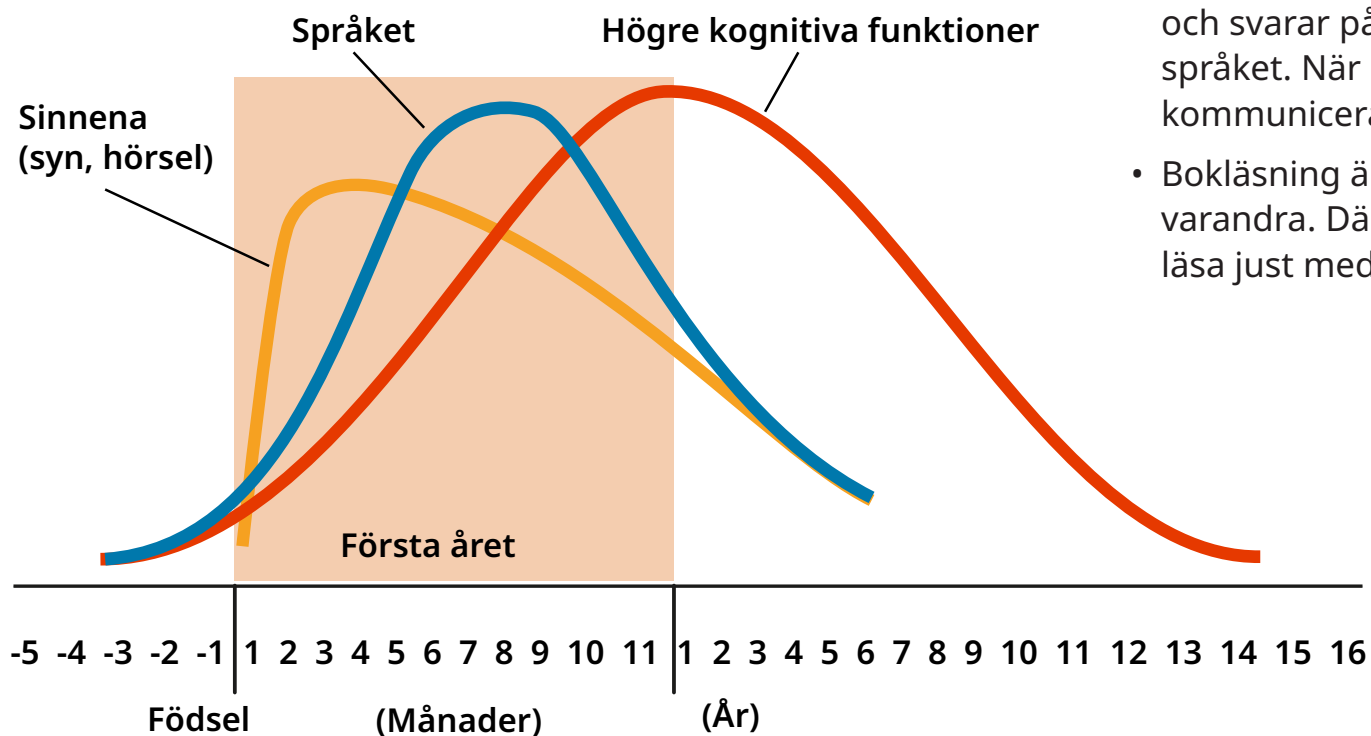
Böcker bidrar till samspel, språkutveckling och fin kontakt med ditt barn.

Hjärnans utveckling

Den första viktiga tiden

Hjärnans utveckling

- Vår hjärna är som mest formbar de första åren i livet. Under de första 1000 dagarna läggs grunden till fortsatt lärande i barnets hjärna.
- Även språket utvecklas som mest (förklara ev diagrammet).
- Du som vårdnadshavare är barnets allra viktigaste person.
- I samspelet med barnet, när ni möts ansikte mot ansikte och du som vuxen uppfattar och svarar på ditt barns signaler, visar du språket. När barnet jollar så svarar du. Ni kommunicerar och turas om.
- Bokläsning är ett bra sätt att samspela med varandra. Därför är det särskilt viktigt att läsa just med de riktigt små barnen.
  - Om du som förälder etablerar en vana att läsa tidigt är det också lättare att hålla i sen, när barnet börjar i förskolan och vidare i skolan.

Varför ska vi läsa med barnen?

Närhet

Samspel
Delad upp-
märksamhet

Språkutveckling

Förstå sig själv,
andra och
världen

Fantasi

Lugnare vuxen

Varför ska vi läsa med barnen?

Ha med bokexempel!

- Närhet. Du har ditt barn nära dig när ni läser. Det gäller även när ditt barn är större och mer självständigt och ni kanske inte träffas hela dagarna.
- Samspel och delad uppmärksamhet. Ni tittar tillsammans på samma sak, pekar och pratar om det ni ser. Detta är en grundläggande förmåga för språket och viktigt för framtida språkutveckling och skolframgång.
- Språkutveckling. Nya ord och mer utvecklat språk finns i boken. 2 av 10 ord använder vi i talspråket, 8 av 10 har vi fått från böcker/text. Omläsning av samma bok är jättebra!
- Fantasi. Böcker hjälper utvecklingen av fantasi, barnet kan uppleva saker innan det själv kan gå. Att göra sig inre bilder, föreställa sig saker som inte syns/hörs, är också en förutsättning för att klara skolan.
- Förstå sig själv, andra och världen. Spegling och fönster. Att känna igen sig i en bok kan vara väldigt skönt för barnet. Att förstå andras känslor och situation utvecklar barnets empati.
- Lugnare vuxen. Forskning visar att även vuxna mår bättre och blir mindre stressade av att läsa högt med sina barn.

Barn och skärmar

I Sverige har vi skärmrekommendationer för barn:

0–2 år: Ingen skärmtid alls

2–5 år: Högst en timme per dag

För dig som vuxen:

Lägg bort skärmen vid lästunden så att boken kommer i centrum.

Barn och skärmar

Barn lär sig språk i samtal, berättande och i högläsning tillsammans med vuxna.

I Sverige har vi skärmrekommendationer för barn:

0-2 år: Ingen skärmtid alls

2-5 år: Högst en timme per dag

För dig som vuxen:

Lägg bort skärmen vid lässtunden så att boken kommer i centrum. Då ger du boken chansen.

Så här kan du göra

Låt böcker ligga framme

Läs korta stunder

Titta, peka och prata om det barnet visar intresse för

Låt barnet upptäcka boken med hela kroppen

Lässtunden ska vara rolig!

Fortsätt att läsa om barnet går iväg

Så här kan du göra när du läser

- Låt böcker ligga framme. Barn behöver vänja sig vid böcker, ge inte upp, fortsätt att försöka. Tids nog kommer intresset för böcker.
- Prat-läs i början – titta, peka och prata om det barnet visar intresse för. Barnets pekläsfinger visar vägen.
- Låt barnet upptäcka boken med hela kroppen.
- Läs korta stunder. Ett litet barn kan inte hålla fokus så länge.
- Du kan också stå och läsa, kanske barnet behöver röra på sig eller vill göra det som händer i boken.
- Fortsätt läsa även om barnet går iväg. Visa att du själv är intresserad, ofta kommer barnet tillbaka.
- Läsglädje är viktigt, både för ditt barn och dig. Tvinga inte, visa att du tycker att det är roligt att läsa.

Läs på ditt hjärtas språk

Barn + vuxen + bok =

Flerspråkighet

- Flerspråkighet är vanligare än enspråkighet i världen.
- Hjärnan klarar av flera språk och barn börjar inte tala senare för att de har flera språk.
- Läs på det språk som du är mest bekväm med – ditt hjärtas språk.
- Barn växlar ofta och blandar ord från sina olika språk. Detta är helt normalt under språk-utvecklingen.
- Se till att ditt barn får många möjligheter att prata svenska och läs gärna böcker också på svenska.

Sånger, rim och ramsor

Baka baka liten kaka
rulla rulla liten bulla
ringla ringla liten kringla
mjöla den
och picka den
och schusssss in i ugnen ...

Sånger, rim och ramsor

- Sånger, rim och ramsor är ett annat sätt att uppleva text och ord.
- Små barn uppfattar rytm och melodi innan de kan förstå själva orden.
- Sånger, ramsor och muntligt berättande finns i alla kulturer, även de som inte har så många böcker i skrift.
- Förstärk gärna med rörelser – gör tillsammans med ditt barn!

Sjung och ramsa med gruppen!

Exempel på sånger:

Imse Vimse Spindel, Mormors lilla kråka eller I ett hus vid skogens slut.

Exempel på ramsor:

Spring efter vatten, Liten ärta eller
Baka, baka liten kaka

När kan man börja läsa? Hur gör ni?

När kan man börja läsa?

Hur gör ni?

- Låt alla svara på frågan och berätta om hur det är i deras familj. Alla som vill!
- Fånga upp frågor som kommer. Om du inte kan svara, be att få kolla upp och återkomma.

VISA hur läsning med litet barn kan gå till

Välj en bok som passar målgruppen och som du känner dig bekväm med.

Exempel på böcker:

Knacka på, Hela fina jag, Kanin-saga, Titta lilla, Hej hallå nyckelpigan eller Titta tittut.

Boktugger- paus

Boktuggarpaus

Fortsätt prata med de vuxna medan barnen bekantar sig med böckerna.

Böcker för de yngsta barnen – vad finns på biblioteket

Böcker för de yngsta barnen på biblioteket

Visa de olika typer av böcker som finns för små barn på ditt bibliotek.

Pekböcker
Småbarnsböcker
Enkla bilderböcker
Rim & ramsor
Sångböcker
Faktaböcker
Textlösa böcker
Böcker med olika teman
Böcker på olika språk

Om du vill kan du även visa böcker för vuxna som handlar om barn.

Visning av biblioteket – nu eller senare

Gör som det passar i er lokal.

Tänk på att visa även språkhyllan, äppelhyllan och föräldrahyllan.

Det här händer på biblioteket

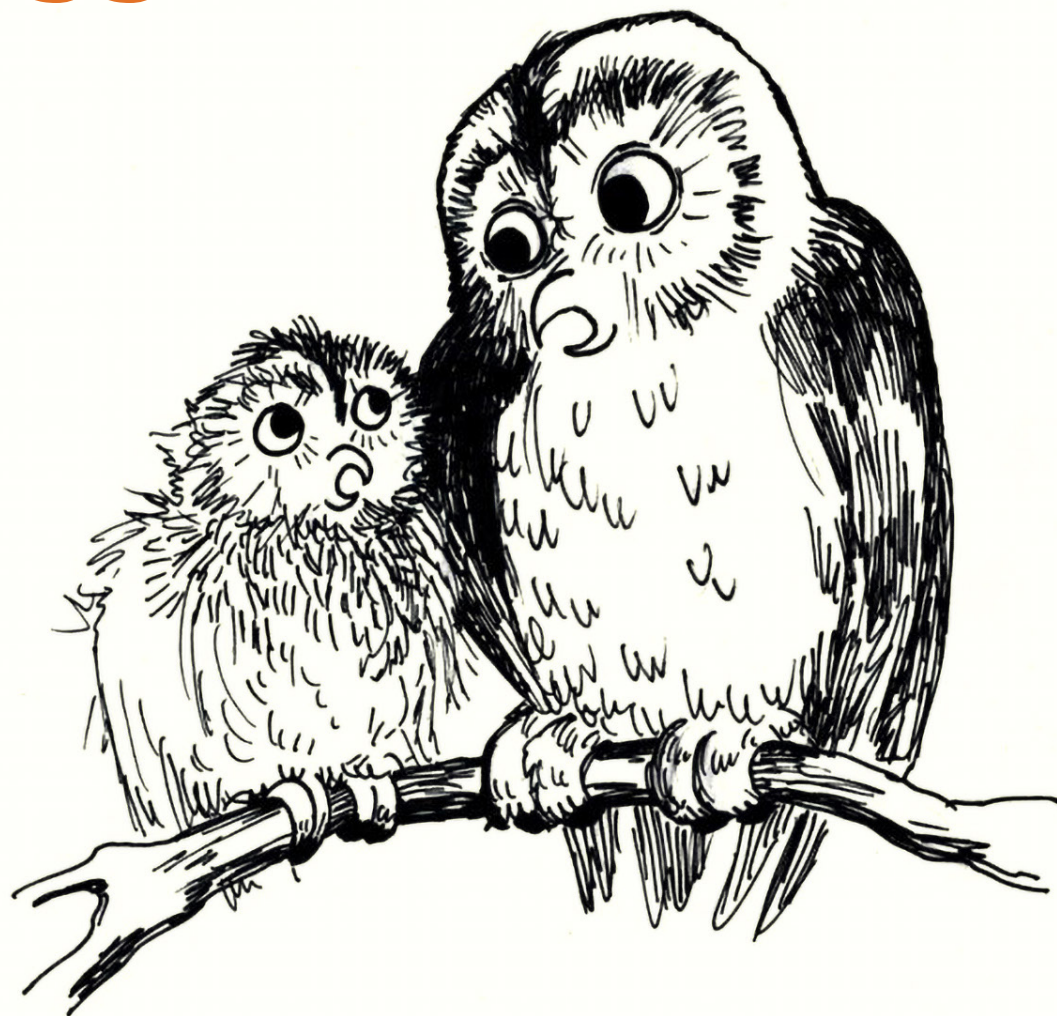
Låna böcker
Personalen hjälper gärna till

Bibliotekskort
Dalabiblioteken
Andra aktiviteter
Gåvoböcker

Det här händer på biblioteket

- Berätta vad som finns för barn och familjer på ert bibliotek.
- Att det finns personal i lånedisken som kan hjälpa till.
- Var det finns skötrum, plats att amma och äta matsäck på.
- Berätta om det finns fler bibliotek i din kommun och om Dalabiblioteken.
- Berätta eventuellt om bibliotekets samverkan med öppna förskolan, familjecentralen och förskolan.
- Lånekort – legitimation i lånedisken eller med bankID på dalabiblioteken.se
- Berätta om de gåvoböcker som finns i din kommun.

Läs som en uggla!

Fördjupning från logopeden

1

I lässtunden:

- Ugglan tittar, spanar, väntar och lyssnar.
Var som en uggle!
- OWL = Observe – Wait – Listen
- Ta pauser och vänta. Om du gör det kan barnet själv börja prata eller peka i boken. Ibland måste man vänta ganska länge.
- Visa att du själv tycker att boken är spännande.
Oj! Titta här!

Fördjupning från logopeden

2

- Barn kan svara på många sätt. De kan peka, göra en gest, titta upp eller försöka säga något.
- Alla sätt att kommunicera är bra sätt.
- Det gäller att vara uppmärksam.
- Om barnet till exempelvis pekar på en blomma kan du säga: "Ja, titta! En blomma. En fin blomma."
- Genom att göra det visar du att du förstått och hjälper samtidigt barnet att utveckla sitt språk.

???

Fördjupning från logopeden

3

Vuxnas frågor:

- Om vi frågar för mycket kan barnet känna att det måste prestera svar.
- Man kan ställa frågor till sig själv som inte blir så pressande: "Jag undrar om igelkotten kommer att gömma sig ..."
- Eller lämna det öppet att svara på: "En, två, tre ..." låta barnet fortsätta om det vill.

Tack för idag!

Bokstart
MED STÖD AV KULTURRÅDET

**DALA
BIBLIO
TEKEN**

Tack för idag!

Bokstart
MED STÖD AV KULTURRÅDET

**DALA
BIBLIO
TEKEN**

Materialiet är framtaget av:

Logoped Nea Hedefalk och bibliotekskonsulent Matilda Böwes, Språkslingan Dalarna Bokstart, biblioteksutvecklingen, Region Dalarna.

Illustrationer: Cecilia Heikkilä

Illustration Ugglor: Anna Westin

Layout: Titti Lorentzson

Foto: pexels.com och privat

I samarbete med barnbibliotekspersonal på Leksands, Ludvikas och Rättviks bibliotek.

Med inspiration från Språkstegen, Region Blekinge & Kronoberg, och Språklust, Region Jönköpings län.

Om du har frågor eller synpunkter, kontakta gärna: matilda.bowes@regiondalarna.se